

LAPSZEMLE.

A Magyar Paedagogia március-áprilisi számában *Horváth Jenő* Browning Oszkár születésének századik évfordulója alkalmából ismerteti a kiváló angol egyetemi tanár életét és munkásságát. A megemlékezés íróját személyes kapcsolatok fűzik Browninghoz, akinek 1907-ben tanítványa lett. Browning egyetlen pedagógiai munkáját, mely két kiadást ért meg magyarul, az egyetlen angol kiadással szemben, Kármán Mór fordította magyarra. Browning 1906-ban Magyarországon járva, többek között a Pedagógiumot és Erzsébet-Nőiskolát is meglátogatta.

Nagy figyelmet érdemel *Faragó László* „A természettudomány a művelődés rendszerében“ c. tanulmánya. Foglalkozik azzal a kérdéssel, miként került a fizika a művelődési anyagba, miként fejlődött lezárt igazságrendszerevel tanulmánnyá. A fizikának ez az egykor vélt lezártága vezetett a humanus és reális kultúrányag megkülönböztetéséhez. A természettudomány újabb fejlődése, új meglátásai azonban a fizika lezártágát feloldotta, helyét a kultúrányagban megváltoztatta. A mechanisztikus felfogás megbukott. A természeti valóság szellemi természetű, az ember lelki sajátágának kivetített képe. A fizika emberi alkotás és célja az ember helyét, szerepét kijelölni a világegyetemben. Nem független az embertől, amint a relativitás elmélete mutatja, s Bohr atom-modelljei helyett az alkotó szellemet keresi. Ma a természettudomány útja Istenhez vezet. A fizika ezzel megszűnik materialista álláspont lenni, hanem emberből induló és emberre vonatkozó, a humánnumot kiegészítő kultúrányaggá válik.

Gyulai Agost a pedagógia szolgálatában álló statisztika nagy értékéről ír, s ismerteti a mostanában megjelent ilyen természetű munkákat, mint pl. Illyefalvi Lajos: A gyermek Budapesten, Babirák-Kökövai: A szék. föv. községi polgári iskoláinak kialakulása és társadalmi jelentősége, Pálócz András: Budapest székesfőváros polgári iskolái számokban.

A Gyermek és az Ifjúság 7—10. száma közli dr. v. *Duzár József* elnöki megnyitóját, mely a Magyar Gyermektanulmányi Társaságban hangzott el. Főképen a gyermek testi és lelki fejlődését tárgyalja. *Bárányai Erzsébet* leközölt előadása az iskolai kiválogatásra vonatkozó tesztkísérleteiről szól. Ezeket a kísérleteket Pauer Ilonával együtt végezték Szegeden elemi iskolai tanulókon. Két módszert használtak, melynek leggyakoribb formája a tesztek voltak. Az egyik mennyiségi mértékkel mérő és mérhető módszer, melynél egyszerű számítással kapható meg a tanuló tudását, készségét jelző pontszám. A másik a tehetség kikutatására vonatkozott, amelyben a bíráló szubjektivitása még benne van. *Cser János* egy mechanikai próbát (kerék-áttételek megítélése forgási irány és sebességviszonylatban) ismertet 10—14 éves korra, s a népiskola, polgári és középiskolában kapott eredményeket grafikonokban is összehasonlítja. Vizsgálatai a IV. elemi, V. elemi és I. polgári és középiskolai, a VI. elemi és II. polgári és középiskola, stb. osztályokra adnak összehasonlítást. Sajnos, sokan arra a következtetésre fognak jutni az ilyen grafikonokból, hogy legjobb a *tanítás* a középiskolában, kisebb értékű a polgáriban és legesekélyebb a népiskolában. Holott ennek a sorrend-

nek nem a tanító-tanárban kell keresni eredőjét, hanem az illető iskolafaj tanulóanyagában. Természetes, hogy a szellemileg, vagy főként anyagilag tehetségtelenebbek maradnak a népiskola V–VIII. osztályában. Kár, hogy szerző erre az igazolásra nem mutat rá!

A Jövő Utjain 2–3. száma teljes egészben a bottal, vagy bot nélkül való fegyelmezés kérdésével foglalkozik. Az Iskola és Egészség c. folyóirat IV. évfolyamának 1. számában jelent meg egy cikk, amely a szerkesztőség vétője mellett szükségesnek tartja a pálcza használatát és azt javallja. A testi fenyítés ellenzését nem ismeri el tárgyilagosan. Ez is mutatja, hogy a verés problémáját, bár régen és teljesen tisztázták, ajánlatos időnkint megismételni.

Imre Sándor a büntetésnek a nevelésben való szerepét elemzi. A testi fenyítés csak az idomítás eszköze, durvaság. A büntetés bűnhődés legyen, amit a tanuló megért és a tett következményének tart. Ne távolítsa el a tanulót a nevelőtől. *Karácsony Sándor* a testi fenyíték jogos vagy jogtalan voltát vizsgálja. Végső szavai: pedagógiai szempontból a verés marad mindig jogn kívüli, jogalatti vagy jogfeletti aktus, tehát gyilkos, beteg, vagy extatikus nevelési abszurdum. *Máday István* katonai, tömegnevelési szempontból foglalkozik a tárggyal. Tiltakozik az ellen, hogy a valódi nevelő eljárás helyébe ismét a gépiés fegyelmező eljárás kerüljön. *Fritz Redl* (Wien) *Der Mechanismus der Strafwirkung* c. dolgozatának kivonata következik. Mindenfajta büntetés hatásával és értékével foglalkozik. A primitív, durva büntetést csak ott látja jogosultnak, ahol a pillanyatni helyzet erre kényszerít. Egy óvónő a pillanyatni hatás elérése szempontjából mérsékelt testi fenyítést helyesel. *Kiss József* látja, hogy a pálcza még gyakran szerepel. Javulást az ifjú tanítónemzedék gyakorlatiasabb lelki neveléstől vár. El kell fogadnunk a valóságot, hogy népünk szilajabb, mint a hidegvérű északi népek. A tanító neveljen is, a családi kör meleg szeretetét valósítsa meg az iskolában, s akkor nem lesz szükség pálcára. *Bakó József* a tanyai tanító nehéz küzdelmeit festi. *P. Olasz Péter* rámutat a testi fenyítés hibáira, elítéli azt. Majd vallomások, helyzetképek és a gyakorlatban működő pedagógusok véleményei következnek. Vannak, akik elkerülhetetlennek látják a verést, de nagyobb számmal szerepelnek, akik egy-egy jó fogással azt ki tudják küszöbölni. Nagyon értékes gondolatokat nyújt még a szerkesztőség zárószava.

Iskola és Élet 3–4. számának első cikkét *Mitrovics Gyula* írta: neveljünk, vagy tanítsunk? Ez a kérdés ma urakodik politikában és pedagógiában egyaránt. Válasz e kérdésre: tanítással neveljünk! A nevelést nem lehet külön tantárgyként kezelni, hanem az iskola minden ténykedését át kell hatnia a nevelő szempontoknak.

A nevelés követelményeit és lehetőségeit vizsgálják a népiskola szempontjából *v. Székly Pál*, a polgári iskolában *Sáfrány István* s a középiskolákban *Masszi Ferenc*. A mai népiskola főként nevelve tanító iskola. A polgári iskola teljes erővel és minden vonatkozásban a gyakorlati életre nevel. Kár, hogy 4 osztályos volta miatt tanulóinak 62%-ánál éppen a legkritikusabb korban a továbbnevelés lehetősége megszűnik.